

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

1

Կիրակի
Воскресенье

Ե Մ	Ե Յ	Զ Շ	Յ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Կ Յ
						1

2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Տայանների գործարանում արտադրված
հախճապակի
Экспонат Музея народной архитектуры
и городского быта Пюмри

19-րդ դարի վերջին Յակոբ Բյանդարյանի կրի և աղյուսի գործարանների արտադրանքը հայտնի դարձավ քաղաքում և դրա սահմաններից դուրս: Գործարանի վառարանները վառվում էին ամեն տարի ապրիլի 1-ից մինչև նոյեմբերի 1-ը: Յուրաքանչյուր վառարանի մեջ լցվում էր 80 տ հանքաքար, որի մշակումից ստացվում էր 50 տ կիր: 1910-ականներին գործարանը միավորվեց Խաչատուր Իսակովի կրի և աղյուսի գործարանի հետ: Այս համատեղ ձեռնարկությունն արտադրում էր նաև դեկորատիվ աղյուս, որը մեծ պահանջարկ էր վայելում:

В конце 19 века продукция известкового и кирпичного заводов Акопа Кяндаряна прославилась в городе и за его пределами. Печи фабрики топили ежегодно с 1 апреля по 1 ноября. В каждую печь засыпалось по 5 тысяч пудов руды, а от ее переработки получали 3 тысячи пудов извести. В 10-х годах 20 века завод объединился с известково-кирпичным заводом Хачатура Исакова. Это совместное предприятие выпускало, в частности, фигурные кирпичи, которые пользовались неизменным успехом.

2026

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

2

Երկուշաբթի
Понедельник

Ե Ո	Ե Յ	Չ Շ	Յ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Կ Յ
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1

2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15

16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29

30

Մասնագետները հաշվել են, որ Լենինականի տեքստիլ կոմբինատը 50 տարում և տարեդարձին ընդամաք թողարկել է այնքան գործվածք, որ դրանով կարելի էր մի քանի անգամ գոտևորել աշխարհը:

Специалисты подсчитали, что к своему полувековому юбилею Ленинанский текстильный комбинат выпустил такое количество тканей, что ими можно было несколько раз опоясать земной шар.

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

3

Երեքշաբթի
Вторник

Ե Ո	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Հ Յ
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Սբ Արսենի եկեղեցին
Церковь св. Арсения Сербского

Բակինսկի գնդի զինվորական եկեղեցի:
Այն նախապես օծվել է որպես Տիրոջ
Հայտնության եկեղեցի: Էրզրումի
Ազիզիե ամրոցի գրոհից հետո, որը
տեղի է ունեցել Սբ Արսենի սրբատոնին,
եկեղեցին կոչել են Սբ Արսենի եկեղեցի:
Գմբեթները մինչև երկրաշարժը կային,
քայքայվել են դրանից հետո:

Военная церковь Бакинского полка.
Ранее она была освящена как
церковь Благовещения Господня.
После нападения на крепость
Азизие в Эрзеруме, произошедшего
в день памяти святого Арсения,
церковь стали называть церковью
Святого Арсения. Купола
существовали до землетрясения, но
после обрушились.

ՆՈՅԵՄԲԵՐ НОЯБРЬ

4

Չորեքշաբթի
Среда

Ե Ո	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Կ Ե
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1

2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15

16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29

30

Գյումրու ժողովրդական ճարտարապետության և քաղաքային կենցաղի թանգարանը բացվել է մեծահարուստ Պետրոս Զիթոխյանի տանը, որտեղ պահպանվել է օրիորդ Եվգենիա Զիթոխյանի սենյակը: Նա մասնակցել է Կարմիր խաչի ծառայությանը, հոգացել Ալեքսանդրապոլի որբերի կարիքները:

Музей народной архитектуры и городского быта Гюмри открылся в доме богача Петроса Дзитохяна, где сохранена комната барышни Евгении Дзитохян. В девичестве она участвовала в организации службы Красного Креста, занималась проблемами сирот Александрополя.

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

5

Հինգշաբթի
Четверг

Ե Ո	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Հ Ե
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1

2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29

30

Գյումրին սեփական հուշույթը ունի: Ծանոթացեք, Գյումրիկն է: Քաղաքի բարի, ուրախ և միշտ ժպտացող մասնիկը, որի շնորհիվ երբեք չեք մոռանա Գյումրի կատարած այցը: Գյումրիկի հեղինակը քաղաքի բնակիչ Արսեն Վարդանյանն է:

У Гюмри есть свой собственный талисман. Знакомьтесь, это Гюмрик – добрый, радостный и всегда улыбающийся кусочек города, с чьей помощью вы никогда не забудете свое путешествие в Гюмри. Автор Гюмрика - обычный житель Гюмри Арсен Варданян.

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

6

Ուրբաթ
Пятница

Ե Ո	Ե Յ	Զ Շ	Յ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Կ Յ
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1

2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29

30

Սերգեյ Փարաջանովը
և Արտավազդ Փելեշյանը

Сергей Параджанов
и Артавазд Пелешян

Արտավազդ Փելեշյանը գեղարվեստական և փաստագրական կինոյի հանրահայտ ռեժիսոր է։ Աշխարհի բազմաթիվ կինոդպրոցներում «Փելեշյան» են դասավանդում։ Վարպետը ծնվել է 1938-ին, Լենինականում։ Կինոյի վերաբերյալ նրա հետազոտությունները թարգմանվել են բազմաթիվ լեզուներով։ Փելեշյանին երկրպագում են համաշխարհային ծանաչում ունեցող ռեժիսորներ Ֆրենսիս Ֆորդ, Կոպոլան, Ժան-Լյուկ Գոդարը։ Ռուս ռեժիսոր Նիկիտա Միխալկովը Վարպետի մասին այսպես է արտահայտվել. «Փելեշյանի տաղանդը կինոյի հետ քիչ առնչություն ունի... նրա արվեստն Աստվածային օրինություն է»։

Արտավազդ Փելեշյան - признанный кинорежиссёр художественного и документального кино. Во многих киношколах мира преподают «Пелешяна». Родился Мастер в Леникане в 1938 году. Его исследования о кино переведены на многие языки мира. Среди поклонников кино Пелешяна — всемирно известные режиссеры Фрэнсис Форд Коппола и Жан-Люк Годар. А российский режиссер Никита Михалков сказал о Мастере так: «Талант Пелешяна сочетается с кино мало... его искусство – это уже Божья благодать».

2026

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

7

Շաբաթ
Суббота

Ե Ո	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	ՈՒ Ո	Շ Շ	Կ Ե
--------	--------	--------	--------	---------	--------	--------

1

2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15

16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29

30

Խաչատուր Վարդապետյան
«Տեսարան Գյումրիից»

Хачатур Вардпетросян
«Вид из Гюмри»

1980

Գյումրու բակերը... չեն կառուցվել,
աճաբարարներն են հորինել:

Гюмрийские дворы ... их не
строили, их выдумывали
фокусники!

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

8

Կիրակի
Воскресенье

Ե Ո	Ե Յ	Չ Շ	Յ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Կ Յ
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1

2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15

16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29

30

Օլգինյան գիմնազիան, 4-րդ դասարանի
աշակերտուհիները, 1914

Ольгинская гимназия, ученицы 4 класса,
1914 год.

1879 թվականի նոյեմբերի 8-ին Ալեքսանդրապոլում բացվել է աղջիկների առաջին նախակրթարանը: Դպրոցը կառուցվել է Նիկոլայ 2-րդի և համայնքի նվիրատվություններով: Այնտեղ ուսումնասիրում էին հայերեն և ռուսերեն, թվաբանություն, երկու դավանանքների Սուրբ Գիրքը, գեղագրություն, ասեղնագործություն, երգեցողություն:

8 ноября 1879 года в Александрополе была открыта первая женская протогимназия. Гимназию построили на пожертвования царя Николая II и общины. Здесь изучали армянский, русский языки, арифметику, закон Божий обоих исповеданий, чистописание, а также рукоделие и пение.

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

9

Երկուշաբթի
Понедельник

Ե Ո	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Կ Յ
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

«Յոթ վերք» եկեղեցի. գյումրեցիներն այդպես են կոչում Սուրբ Աստվածածնի եկեղեցին: Այն 1882-1887 թթ. կառուցվել է մի մատուռի տեղում, որտեղ պահվում էր «Սուրբ Աստվածածնի յոթ վշտերի» սրբապատկերը: Ըստ ավանդության՝ այն պատկերում է Կոյս Մարիամին: Սրբապատկերը Ալեքսանդրապոլ են բերել հայ գաղթականները:

Церковь «Семи Ран» - так гюмрийцы называют церковь Св. Богоматери. Церковь построена в 1882-1887 годах на месте часовни, в которой хранилась икона «Семь скорбей Святой Богородицы». Согласно преданию, эта икона была написана с самой Девы Марии. В Александрополь она попала с армянскими беженцами.

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

10

Երեքշաբթի
Вторник

Ե Ո	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Կ Յ
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

«Չեչիլ» պանրի արտադրությունը մարդկության ոչ նյութական մշակութային ժառանգության ցանկում է: «Չեչիլի» ծննդավայր է համարվում Հիրակը: «Չեչիլը» պատրաստվում է նաև այլ շրջաններում, սակայն հենց Հիրակում է արտադրվում հնագույն ավանդույթներով:

Приготовление сыра «Чечил» вошло в список нематериального культурного наследия человечества. Родиной сыра - косички считается именно Ширакская область, и хотя его готовят и в других областях, именно здесь процесс приготовления осуществляется в соответствии с традициями, уходящими корнями в глубокую древность.

ՆՈՅԵՄԲԵՐ НОЯБРЬ

11

Չորեքշաբթի

Среда

Ե Ո	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Կ Յ
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1

2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15

16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29

30

Հայ-թուրքական պատերազմների ժամանակ Ալեքսանդրապոլը ռազմավարական նշանակություն է ունեցել: 1920 թվականի հայ-թուրքական պատերազմի ժամանակ թուրքական զորքերը հարձակվել ու գրավել են Ալեքսանդրապոլը:

Во время армяно-турецких войн Александрополь имел стратегическое значение. Во время армяно-турецкой войны 1920 года турецкие войска атаковали Александрополь и захватили его в ноябре 1920 года.

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

12

Հինգշաբթի
Четверг

Ե Ո	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ո Ո	Շ Շ	Կ Ե
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1

2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15

16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29

30

armenian.ru

20-րդ դարի սկզբին Ալեքսանդրապոլում բացվեցին եվրոպական պարերի դպրոցներ: 1910-ականներին Ալեքսանդրապոլում, որպես հիմնական նվագակցողներ, հայտնվեցին նաև առաջին գրամոֆոններն ու ձայնապնակները: Պրոֆեսիոնալ բալետը զարգացավ 1923-1926 թթ.: Այդ ժամանակ քաղաքում սկսեցին ելույթներ ունենալ երաժշտական-դրամատիկական և բալետային թատերախմբերը:

К началу XX века в Александрополе стали открываться школы европейских танцев. В 1910-е годы в Александрополе в качестве основных аккомпаниаторов появились первые граммофоны и пластинки. Профессиональный балет получил развитие в 1923 — 1926 годах, тогда в городе стали выступать музыкально-драматический коллектив и балетная труппа.

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

13

Ուրբաթ
Пятница

Ե Ո	Ե Յ	Չ Շ	Յ Կ	Ո Ս	Շ Շ	Կ Յ
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1

2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Խորհրդային տարիներին Ռոտոնդայի մոտ գտնվող այգում պարահրապարակ կար, սյուների առջև՝ իսկական փողային նվագախմբի հարթակ: Այստեղ ժամանակին նվագում էին հայտնի երգեր, վալս էին պարում, տանգո: Ջարմանալի չէ, որ «Մեր մանկության տանգոն» ֆիլմի մի տեսարան հենց այստեղ է նկարահանվել:

В советские времена в парке у Ротонды была танцплощадка, а перед колоннами - площадка для настоящего духового оркестра. Здесь играли популярные в те времена песни, танцевали вальс и танго. Неудивительно, что именно здесь снята одна из сцен фильма «Танго нашего детства».

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

14

Շաբաթ
Суббота

Ա Ս	Ե Յ	Չ С	Հ Ч	Ո П	Շ С	Ն В
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

«Հրաչյա Ղափլանյանը դրամատիկական թատրոնում այնպիսի հիմք դրեց, որ հնարավոր չէ դրա վրա ինչ-որ սխալ բան կառուցել»:
Արմեն Խանդիկյան, Երևանի Հրաչյա Ղափլանյանի անվան դրամատիկական թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար

«Նրա փորձերը թատրոն էին, նրա կատակները թատրոն էին, մեզ հետ նրա շփումները թատրոն էին: Ամենագարմանային այն է, որ նա թատերական կրթություն չուներ: Նրան Լենինականի թատրոն էլ հենց այնպես ընդունեցին»:
Ռոբերտ Չարությունյան, դերասան

«Грачья Каплянян заложил в фундамент драматического театра такой камень, на котором невозможно построить что-то неправильное, иначе он просто рухнет».
Армен Хандилян, художественный руководитель Ереванского драматического театра имени Грачья Капляняна

«Его репетиции были театром, его шутки были театром, его общение с нами было театром. Самое удивительное, что он даже не получил театрального образования. Его приняли в Ленинаканский театр просто так».
Актер Роберт Арутюнян

2026

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

15

Կիրակի
Воскресенье

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Յ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Կ Յ
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1

2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15

16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29

30

Եղևարդ Արծրունյան, «Մայրություն»

Эдуард Арцрунян, «Материнство»

2007

Գյուճարեցու ընտանիքում մեծ ուրախություն է երեխայի ծնունդը: Երբ հարցնում էին՝ ով է ծնվել, երկու պատասխան կար՝ կամ «երեխա», կամ «որդի»: Եթե ընտանիքում շատ աղջիկներ էին լինում, նրանցից մեկին անվանում էին Բավական կամ Յերիքնագ: Եթե երկար սպասված տղա էր ծնվում, Պարզև էին կոչում կամ Նվեր:

Рождение ребенка в семье гюмрийца большая радость. На вопрос, кто родился, существовало два ответа: либо «ребенок», либо «сын». Когда в семье рождалось много девочек, одну из них называли Бавакан (в переводе «достаточно») или Херикназ («хватит»). Если рождался долгожданный мальчик, то его называли Паргев (Награда) или Нвер (Подарок).

ՆՈՅԵՄԲԵՐ НОЯБРЬ

16

Երկուշաբթի
Понедельник

Ե Ո	Ե Յ	Չ Շ	Յ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Կ Ե
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1

2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15

16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29

30

Միայն փորձառու կանայք էին կտրում նորածնի պորտալարը: Աղջիկ մանկան պորտալարը թաղում էին տան, տղայինը՝ եկեղեցու բակում: Ձմռանը երեխաներին փաթաթում էին խանձարուրի մի քանի շերտի մեջ, վերջում մաղած տաք հող էին ցանում վրան: Սա թույլ էր տալիս ավելի երկար պահպանել ջերմությունը:

Обрезать пуповину ребенка доверяли только опытным женщинам. Пуповину девочки зарывали во дворе дома, а мальчика - во дворе церкви. Зимой детей укутывали в несколько слоев пеленок, в конце ткань посыпали просеянной теплой землей. Это позволяло дольше сохранять тепло.

2026

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

17

Երեքշաբթի
Вторник

Ե Ս	Ե Յ	Չ Տ	Հ Կ	Ո Ս	Շ Շ	Կ Յ
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1

2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15

16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29

30

Թանգարանի ցուցանմուշները՝ պ. գ. դ.
Հայկ Դեմոյանի անձնական հավաքածուից

Экспонаты музея, из личной коллекции
д.и.н. Айка Демояна.

Ազգային խորհրդանիշերի թանգարան: Գյումրիում
կա նաև այդպիսի օջախ: Քաղաքի կենտրոնում է,
որտեղ ժամանակին հունական դպրոցն էր: 1887-ին
կառուցած շենքը Մայիսատվների ունևոր ընտանիքի
սեփականությունն էր: Շենքի ճակատային մասը
պատրաստել են տեղի արհեստավորները, դռների
բռնակները՝ Տուվայից եկած վարպետները:

Музей Национальных символов.
Есть в Гюмри и такой. Он находится в самом
центре города, в нем когда-то располагалась
греческая школа. Здание, построенное в 1887
года, являлось собственностью зажиточной семьи
Малхасовых. Фасад здания сделан местными
умельцами, а ручки дверей - мастерами из Тулы.

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

18

Չորեքշաբթի
Среда

Ե Ռ	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Կ Ե
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Գլուխը: «Ազգային խորհրդանիշերի
թանգարանը»
«Музей национальных символов» Гюмри

1876 թվականից սկսած՝ Ալեքսանդրապոլում
բացվեցին առաջին տպարանները: Դրանց տպագիր
հրատարակություններն անմիջապես ներառվեցին
մատենագիտական տեղեկատվություն:

Начиная с 1876 года, в Александрополе стали
открываться первые типографии и их печатные
издания сразу вошли во все библиографические
указатели.

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

19

Հինգշաբթի
Четверг

Ե Ս	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ու Ս	Շ Շ	Կ Ե
--------	--------	--------	--------	---------	--------	--------

1

2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15

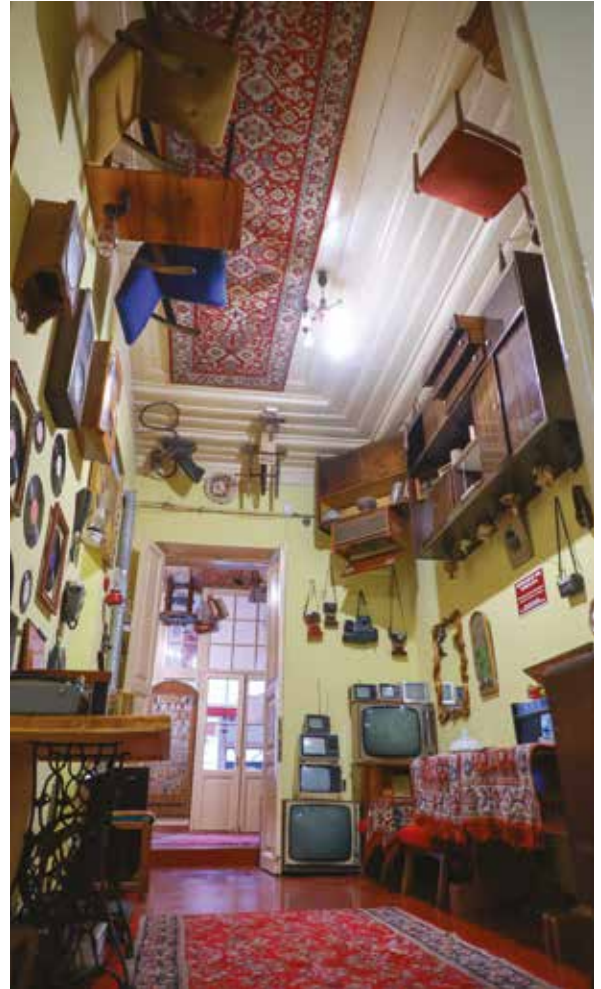
16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29

30

«Թարս ու շիտակ». 19-րդ դարի կեսի այս առանձնատունը ժամանակին պատկանել է Ալեքսանդրապոլի մեծահարուստ Տեր-Մարտիրոսյանին: Որպես արվեստի մեկենաս, նա հատուկ գրություն է ստացել Նիկոլայ ցարից, ինչի մասին վկայում է տան կամարի վրա գտնվող բարձրաքանդակը: Առանձնատանը կան ցարական և խորհրդային ժամանակաշրջանի իրեր: Դրանք բոլորը հատակին են և... առաստաղին:

«Тарс у шитак» - в переводе с армянского «Так и этак». Старинный особняк середины 19 века принадлежал когда-то Тер-Мартirosяну - богатому горожанину Александрополя. Как меценат, он получил особую грамоту от царя Николая, о чем свидетельствует барельеф на арке дома. В особняке собраны вещи как александропольского периода, так и советского. И все они находятся и на полу и ... на потолке.

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

20

Ուրբաթ
Пятница

Ե Ո	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Հ Յ
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Շիրակի Փանիկ գյուղում Հացի թանգարան կա: Բացվել է 1967-ին, աշխարհում երկրորդն է՝ Գերմանիայից հետո: Առաջին ցուցանմուշները գյուղական տարբեր թխվածքներ էին՝ լավաշ, գարու և կարտոֆիլի հացեր: Ավելի ժամանակակից ցուցանմուշների հետ թանգարանում ցուցադրվում են 1-ին, 10-րդ և 12-րդ դարերի հացատեսակներ, գյուղատնտեսական գործիքներ, գյուղացիների կենցաղային իրեր:

В селе Паник Ширана есть Музей хлеба. Он открылся в 1967 году и был вторым в мире после Германии. Первыми экспонатами стала разная деревенская выпечка: лаваш, ячменный и картофельный хлеб. Рядом с более современными экспонатами в музее выставлен хлеб 1-го, 10-го, 12-го веков, сельскохозяйственные орудия труда и предметы быта жителей села.

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

21

Շաբաթ
Суббота

Ե Ո	Ե Յ	Չ Շ	Յ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Կ Յ
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1

2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15

16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29

30

1935 թվականի մայիսին Լենինականի ֆիլիարմոնիկ դահլիճում հայտարարվեց Հայաստանի առաջին տիկնիկային թատրոնի ծնունդը: Թատրոնն իր առաջին թատերաշրջանը սկսեց «Տանյա հեղափոխականը», «Կապիկը և հայելին», «Տիկնիկային պարերը» ներկայացումներով: Գլխավոր ռեժիսորն էր Հասմիկ Գյոզալյանը: 1946-ից մինչև 1970-ականները Ստեփան Ալիխանյանը եղել է թատրոնի մշտական տնօրենը, ավելի ուշ, թատերախմբի որոշմամբ, թատրոնը կոչվել է նրա անունով: Այն իր տեսակի մեջ ամենահինն է Հայաստանում:

В мае 1935 года в Ленинаканской филармонии было объявлено о рождении первого в Армении кукольного театра. Под руководством главного режиссера Асмик Гезальян первый сезон театр начал с постановок спектаклей «Таня-революционерка», «Мартышка и зеркало» и «Кукольные танцы». С 1946 по 70-е годы его бессменным директором был Степан Алиханян, позже решением коллектива театр стал носить его имя. Это старейший, в своем роде, театр в Армении.

2026

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

22

Կիրակի
Воскресенье

Ե Ո	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Կ Յ
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1

2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15

16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29

30

«Արդշինբանկի» «Շիրակ» մասնաճյուղը
Գյումրիում

Филиал Ардшинбанка «Ширак» в Гюмри

Նոյեմբերի 22-ը Հայաստանում բանկային աշխատողի օրն է: Օրվա ընտրությունը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ 1993-ին ԽՍՀՄ Պետբանկի ծուլիների փոխարեն շրջանառության մեջ է մտել տեղական արժույթը՝ ՀՀ դրամը, որը դարձավ հայկական պետության կայացման ամենակարևոր գործոններից մեկը:

22 ноября в Армении отмечают день банковского работника. Дата для праздника связана с тем, что в этот день в 1993 году на территории Армении вместо рублей Госбанка СССР была введена национальная валюта — Драм РА, который стал одним из важнейших факторов становления армянской государственности.

2026

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

23

Երկուշաբթի
Понедельник

Ե Ո	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Կ Յ
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1

2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15

16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29

30

«Նամուս» ֆիլմի նկարահանումները, 1925:
Կենտրոնում՝ ռեժիսոր Համո
Բեկ-Նազարյան

На съемках фильма «Намус», 1925,
в центре режиссер А. Бек-Назарян

Համո Բեկնազարյանը սովետահայ կինոյի ռահվիրան է: Սոնդուկյանի «Պեպո» պիեսի էկրանավորումն ուրույն տեղ ունի հայկական կինոյի զանձարանում: 1926-ին Բեկ-Նազարյանը հանդես եկավ որպես «Երկրաշարժ Լենինականում» վավերագրական ֆիլմի սցենարիստ և ռեժիսոր:

Амо Бекназарян – родоначальник национального кино. Его экранизация пьесы Сундукяна «Пепо» вошла в сокровищницу армянского кинематографа. В 1926 году Бек-Назарян выступил сценаристом и режиссером документального фильма «Землетрясение в Ленинакане».

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

24

Երեքշաբթի
Вторник

Ե Ո	Ե Յ	Չ Շ	Յ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Կ Յ
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1

2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15

16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29

30

19-րդ դարի երկրորդ կեսին և 20-րդ դարի սկզբին Շիրակի ունևոր հայերի տների հիմնական բաղադրիչներից մեկը գոմում կառուցված ընդհանուր սենյակն էր՝ «գոմի օդան», որը հանգստի վայր էր անասուններ խնամող տղամարդկանց համար: Այստեղ տները և նրանց հյուրերը հանգստանում էին և կազմակերպում մասնավոր ներկայացումներ: Որոշ տներում «գոմի օդան» գոյատևել է մինչև 1960-ականները:

Во второй половине XIX-начале XX в. одним из главных компонентов жилища зажиточных армян Ширака была сооружаемая в хлеву парадная комната—«Гоми ода»— место отдыха мужчин, ухаживающих за домашним скотом. Здесь хозяева и их гости отдыхали и устраивали домашние представления. В некоторых домах «Гоми ода» просуществовал аж до 60-х годов 20 века.

2026

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

25

Չորեքշաբթի
Среда

Ե Ո	Ե Յ	Չ Շ	Յ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Կ Ե
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1

2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15

16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29

30

int-heritage.am

19-րդ դարի երկրորդ կեսին Շիրակի ասեղնագործության դպրոցը հանրահայտ էր Կիլիկիայի և Փոքր Հայքի դպրոցների պես: Նրանք ասեղնագործում էին ամեն ինչ՝ սփռոց, ծածկոց, վարագույր, հագուստ: Հարդանախշերի թեմաները հիշեցնում էին հայ քարտաշների գլուխգործոցները՝ ութանիստ խաչը, ութանիստ աստղը և հայկական այբուբենի տառերը:

Во второй половине XIX века школа вышивки Ширака славилась наравне со школами Киликии и Малого Айка. Вышивали все - скатерти, покрывала, занавески, одежду. Тематика узоров напоминала шедевры армянских камнерезов — восьмиконечный крест, восьмиконечную звезду или буквы армянского алфавита

2026

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

26

Հինգշաբթի
Четверг

Ե Ո	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ո Ո	Շ Շ	Կ Ե
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1

2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15

16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29

30

Հիրակն ունի Բարեկամության սեփական պատ:
Ընկերներ ձեռք բերելու համար հյուրն արթ-ստուդիայի
խորհրդատուի ղեկավարությամբ պետք է իր անվան
տառերով կապե սալիկներ պատրաստի և տեղադրի տան
պատի մեծ խաչքառի մեջ: Իսկական Բարեկամության
պատ՝ Գյումրու ոճով:

В Гюмри есть своя Стена дружбы. Чтобы
подружиться гостю надо под руководством
наставника из арт-студии слепить глиняные
плитки с буквами своего имени и поместить их
на стене дома в большом сканворде. Настоящая
Стена дружбы по-гюмрийски!

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

27

Ուրբաթ
Пятница

Ե Ս	Ե Յ	Չ Տ	Յ Կ	Ու Ս	Շ Տ	Կ Յ
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29

30

arm.sputniknews.ru

Սև տուֆից կառուցված այս եռահարկ շինությունը մինչև օրս քաղաքի կարևորագույն կրթական հաստատություններից է: Հիմնադրման տարեթիվ համարվում է 1905-ը, սակայն աղջիկների պետական տարրական դպրոցը կամ պրոգիմնազիան Ալեքսանդրապոլում բացվել է 1879-ի նոյեմբերին: Նիկոլայ 2-րդը համաձայնել է շինարարությունը ֆինանսավորել մեկ պայմանով. դպրոցը պետք է կոչվի իր քրոջ՝ Օլգայի անունով: Ժամանակի ընթացքում Օլգայի անվան օրիորդաց գիմնազիան վերածվել է Գյումրու 6-րդ միջնակարգ դպրոցի, որն էլ 1937-ին կոչվել է Ա. Ս. Պուշկինի անունով:

Это трехэтажное здание из черного туфа до сих пор считается одним из уникальных учебных заведений города. Годом его основания считается 1905-й, но еще в ноябре 1879 года в Александрополе открылась женская государственная начальная школа - прогимназия. Николай II согласился выделить деньги на строительство при одном условии — школа должна носить имя его сестры Ольги. Со временем Ольгинская женская гимназия превратилась в Гюмрийскую среднюю школу № 6, а в 1937 году переименованную в школу им. А.С. Пушкина.

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

28

Հարաբ
Суббота

Ե Ո	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	Ո Ւ	Շ Շ	Կ Յ
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1

2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15

16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29

30

Ալեքսանդրապոլում է ծնվել աշխարհահռչակ փիլիսոփա և միստիկ մտածող Գերգի Գյուրջիևը։ Հայրը հույն էր, մայրը՝ հայ, Թավրիզով-Բագրատունիների ընտանիքից։ Գյուրջիևի ուսմունքով հետաքրքրված էին Ստալինը և Հիտլերը։ Նրա ուսանողները հայտնի գրողներ էին, նկարիչներ և բանաստեղծներ, օրինակ՝ «Մերի Փոփինս» մանկապատումի հեղինակ Պամելա Թրևերսը։

В Александрополе родился всемирно известный философ и мистик Гергий Гурджиев. Он родился в семье грека и армянки из рода Тавризовых-Багратуни. Его учением интересовались Сталин и Гитлер, а учениками были известные писатели, художники и поэты, например, автор популярной детской книги «Мери Поппинс» Памела Трэверс.

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

29

Կիրակի
Воскресенье

Ե Ո	Ե Յ	Չ Շ	Հ Կ	ՈՒ Ո	Շ Շ	Կ Յ
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29

30

Շանթ Սարգսյան
Шант Саргсян

Գյումրու կախարդական ձմեռը
Волшебная зима в Гюмри

2026

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
НОЯБРЬ

30

Երկուշաբթի
Понедельник

Ե ՈՒ	Ե Յ	Չ Շ	Յ Կ	ՈՒ ՈՒ	Շ Շ	Կ Յ
---------	--------	--------	--------	----------	--------	--------

1

2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15

16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29

30

Գյումրեցի վարպետ
Տոլակ Կոշտոյանի գործերից

Ювелирные работы поморийского
мастера Цолака Коштяна

Ռուսաստանի կայսերական աշխարհագրական
ընկերության անդամ Լ. Չագուրսկին գրել է.
«...Ալեքսանդրապոլսի վարպետների նրբացանց,
արծաթե իրերը հիշեցնում են Բյուզանդիայի լավագույն
ժամանակները: Անչափ մաքրություն, նրբագեղություն և
մանրակրկիտ աշխատանք կա դրանց մշակման մեջ»:

Член Русского Императорского географического
общества Л. Загурский писал: «...филигранные
серебряные изделия александропольских
ювелиров напоминают лучшие времена
Византии. Сколько в их отделке чистоты, тонкости
и изыска!».